

[MottakerNavn]
[Adresse]
[PostNr] [Poststed]

Trondheim, 18.12.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/12466

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Angående anbefaling av gaupekvote i 2020- region 4, 5 og 7.

Miljødirektoratet har mottatt anbefaling om kvote for jakt på gaupe i region 4, 5 og 7. Direktoratet vil med dette informere rovviltnemndene at Miljødirektoratet ikke åpner for jakt på gaupe i disse regionene i 2020.

Miljødirektoratet viser til brev 25. oktober 2019 fra rovviltnemnda i region 5 og til brev 08. oktober 2019 fra rovviltnemnda i region 7. Rovviltnemnda i region 5 og 7 har anmodet direktoratet om ikke å åpne for kvote for jakt på gaupe av hensyn til bestandssituasjonen. Miljødirektoratet har ikke mottatt brev med anmodning fra rovviltregion 4.

Direktoratet konstaterer at bestanden i disse regioner er lav og at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet i regionene. Etter direktoratets vurdering er kvotejakt på gaupe i region 4, 5 og 7 i 2020 ikke forenelig med en økt bestandsvekst. Direktoratet følger rovviltnemndene i 5 og 7 sin anmodning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe, og åpner ikke for kvotejakt på gaupe i region 4 i 2020.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Rovviltnemnda i region 8
c/o Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Postboks 6105
9291 TROMSØ

Trondheim, 18.12.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/12466

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Angående anbefaling av gaupekvote i region 8 - Troms og Finnmark i 2020

Miljødirektoratet har mottatt anbefaling om kvote for jakt på gaupe i region 8 - Troms og Finnmark og fastlandsdelen av Nordland sør for Rombaksbotn. Direktoratet vil med dette informere nemnda om hvilke vurderinger som er gjort i forhold til bestandssituasjonen for gaupe i regionen. Miljødirektoratet finner det ikke tilrådelig å åpne for jakt på gaupe i regionen i 2020.

Miljødirektoratet viser til brev 16. oktober 2020 fra rovviltnemnda i region 8 -om anbefaling av gaupekvote i Finnmark og Troms 2020. Rovviltnemnda gir Miljødirektoratet følgende tilrådning til kvote: gaupekvote i Troms på 1 gaupe i B-området og gaupekvote i Finnmark på 1 gaupe i B-området.

I perioden 2010 til 2013 lå regionen på og over bestandsmålet. Fra og med 2014 har nemnda anbefalt Miljødirektoratet å åpne for kvotejakt og direktoratet har frem til 2017 fattet vedtak om kvote hvert år. I 2017 og 2018 konstaterte Miljødirektoratet at bestanden i regionen var lav og at det måtte legges opp til en forvaltning som bidro til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet for regionen, og åpnet derfor ikke kvotejakt på gaupe i regionen.

Direktoratet viser til at det regionalt fastsatte bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper av gaupe fortsatt ikke er nådd i 2020. De siste tre årene er det registrert 6, 4 og 5 familiegrupper i region 8, noe som gir ett gjennomsnitt på 5 familiegrupper. Regionen ligger dermed betydelig under det fastsatte bestandsmålet for gaupe. Tillegg tyder det av de regionale prognosene for antall familiegrupper at det er stor sannsynlighet at bestandsmålet ikke nåes før jakta i 2020. (NINA rapport 1679).

Miljødirektoratet konstatereer at det er fortsatt behov for bestandsvekst i regionen for å nå det nasjonale fastsatte bestandsmålet for gaupe i region 8, og at en kvotejakt på gaupe i Troms og Finnmark i 2020 ikke forenelig med en økt bestandsvekst.

Direktoratet viser også til viltloven § 9 om jaktbare viltarter og NML § 16 om høsting av vilt og at høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Direktoratet viser til at kvotejakt på gaupe når bestanden over flere år har ligget så langt under bestandsmålet ikke er i tråd med naturmangfoldlovens bestemmelse.

Ved avgjørelse om høsting viser direktoratet til at det også skal legges vekt på skade som arten gjør. Tap til sau i region 8 i 2019 er lavere enn årene før. I Troms er det 13 dokumentert/antatt sau tatt til gaupe, i Finnmark ble det ikke funnet sau som dokumentert eller antatt tatt av gaupe beitesesongen 2019. I 2019 (t.o.m 12.12.2019) er det dokumentert/antatt 4 flere rein tatt av gaupe i Troms sammenliknet med 2018. I Finnmark er antall rein dokumentert/antatt tatt av gaupe i 2019 redusert til samme nivå som i 2017, 45 rein, i 2018 ble 92 rein dokumentert eller antatt tapt til gaupe.

Direktoratet viser til direktoratets brev 29. mai 2019 hvor fylkesmennene i begge regioner er gitt betinget skadefellingstillatelse på 4 gauper som kan iverksettes etter gitte vilkår. Per dags dato gjenstår det 3 dyr på kvoten, da en gaupe påkjørt av bil er trukket ifra. Direktoratet viser til at det er av større betydning å rette felling til skadesituasjoner som kan oppstå forårsaket av gaupe, enn som et tiltak for å regulere gaupebestanden.

Med bakgrunn i ovennevnte finner Miljødirektoratet at det ikke er tilrådelig for kvotejakt på gaupe i regionen i 2020. Miljødirektoratet åpner ikke for kvotejakt på gaupe i region 8 - Troms og Finnmark i 2020.

Dette brevet sendes til nemnda i region 8 som en orientering.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Troms og Finnmark / Romssa ja Finnmárkku
fylkkamánni

Klima- og miljødepartementet

Postboks 1405 8002 Bodø

Statens hus 9815 Vadsø

Postboks 8013 0030 OSLO

Dep

Vedlegg

Hemnes kommune

Skaper glede mellom smul sjø og evig snø

Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 BODØ

Deres ref.:

Vår saksbehandler:
Øystein Dyrлие

Arkivkode:
19/01053-3

Dato:
23.01.2020

Invitasjon til møte mellom beitenæring og landbruks/rovdyrforvaltning og SNO – TORSDAG 20.02.2020 KL 12.00 på Fjøsloftet på Reinåga Samdrift

Vi inviterer med dette til et møte mellom beitenæring og rovdyrforvaltning og SNO. Formålet er å få en best mulig forståelse og kommunikasjon mellom beitenæringen, de ulike deler av landbruks/rovdyrforvaltningen og SNO, og å diskutere hvordan vi kan løse og helst forebygge ekstremsituasjoner i beiteområdene. Vi ønsker i den forbindelse å drøfte den ekstraordinære situasjonen med ekstremtap til jerv i Vesterfjellet i fjor sommer spesielt, da dette er den alvorligste hendelsen som er kjent her i Hemnes kommune noen gang. I den forbindelse må vi se på hva som ut fra gjeldende situasjon fungerte bra, og hvor det vil være mulighet for forbedring.

Møtet arrangeres 20.02.2020 kl 12.00 – ca 15.00 på Fjøsloftet, Reinåga Samdrift.

Vel møtt!

Med vennlig hilsen

Øystein Dyrлие
Landbrukssjef
Enhet tekniske tjenester

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Postadresse
Hemnes kommune
Enhet tekniske tjenester
Sentrumsveien 1
8646 KORGEN

Besøksadresse
Sentrumsveien 1
8646 KORGEN
E-post
postmottak@hemnes.kommune.no

Telefon
+47 75197000

Telefaks
+47 75197101
Bankkonto
4512 05 00280

Foretaksregisteret
846 316 442
Hovedkontoradresse
Sentrumsveien 1
8646 Korgen

Vår dato
23.01.2020

Vår referanse
19/01053-3

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Sekretariatet for Rovviltnemnda i Nordland	Øyvind Skogstad		
Statens Naturoppsyn	Vegard Pedersen		
Fylkesmannen i Nordland		Postboks 1405	8002 BODØ
Miljødirektoratet		Postboks 5672, Sluppen	7485 TRONDHEIM
Fylkesmannen i Nordland - Landbruks- og Reindriftsavdelinga		Moloveien 10	8002 BODØ
Statens Naturoppsyn	Geir Heggmo		
Anne Siri Hammersbøen			
Lars Einar Farbu			
Statens Nauturoppsyn	Martin Drevvatn		
Statens Naturoppsyn	Steinar Røssvoll		
Ståle Bech			
Lars Johan Fineide		Bjerkaliveien 36	8643 BJERKA
Hemnes Bondelag v/ Hege Karin Hjerpbakk		Lillebjerka	8643 BJERKA
Hemnes Bonde- og småbrukarlag v/Tom Even Lillemo		Svalenget	8642 FINNEIDFJORD
Ildgruben reinbeitedistrikt		Postboks 3098	8603 MO I RANA
Røssåga siida		Brygfjelldal	8646 KORGEN
Stolpfjellet og Kangsen Sankelag v/ Ståle Bech		Svebakken	8643 BJERKA
Vesterfjellet Beitelag v/ Oddrun Kyllingmo			8646 KORGEN
Klubben og Kjeipen Beitelag v/ Christer Skreslett		Rundmoen	8646 KORGEN
John-Helge Vang		Møllehusmoen	8646 KORGEN
Hemnes Sau og Geit			8646 KORGEN
Hemnes kommune	Amund Eriksen	Sentrumsveien 1	8646 KORGEN
Enhet tekniske tjenester	Jon Arne Leirvik	Sentrumsveien 1	8646 KORGEN
Enhet tekniske tjenester	Thomas Wirthgen	Sentrumsveien 1	8646 KORGEN
Politisk	Paul Asphaug	Sentrumsveien 3	8646 KORGEN

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 11.02.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/10546

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om forsøk på ekstraordinær skadefelling av jerv i deler av Vefsn og Hemnes kommuner i Nordland fylke

Miljødirektoratet iverksetter etter eget tiltak skadefelling av inntil 2 jerver i deler av region 7, Nordland fylke, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på tamrein og sau. Fellingstillatelsene ble gitt muntlig og per SMS, og gjaldt i perioden 8. - 9. februar 2020. Ingen jerver ble felt i medhold av denne tillatelsen.

I dette området var det mange påviste skader fra jerv på sau og lam i løpet av det siste året, og det er stort potensiale for ytterligere skade. Rovviltnemnda i region 7 har prioritert Korgfjellet øverst på lista over områder som er aktuelle for ekstraordinære uttak av enkeltdyr i vinter. Det aktuelle området er utenfor prioriterte områder for jerv i forvaltningsplanen for rovviltregion 7.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020".

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2019 ble det påvist 11 ynglinger av jerv i region 7, og i de to foregående åra ble det påvist henholdsvis 9 og 11 ynglinger (NINA rapport 1722). Etter ekstraordinære hiuttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 9,7 i regionen.

Så langt i denne overvåkingssesongen er det ikke observert jerveynglinger i region 7. Overvåking av jervehi starter først i løpet av februar måned.

I løpet av lisensfellingsperioden for jerv i 2019 - 2020 er det så langt (pr 11. februar) felt 4 jerver på lisensfelling i region 7.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen i Nordland utbetalte erstatning for 1153 tamrein som tapt til jerv til reinbeiteområde Nordland etter reindriftsåret 2017 - 2018. 38 % av alle tamrein som ble erstattet som tapt til rovvilt i 2017 - 2018 i Nordland ble erstattet som tapt til jerv.

I det aktuelle området for uttak av jerv har SNO påvist 46 jerveskader på sau og lam i 2019. 448 sau og lam ble erstattet som tapt til jerv i Vefsn og Hemnes kommuner i 2019. Skadepotensialet på sau og lam er vurdert som stort.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensialet overfor beitenæringen i dette området i region 7. Skadehistorikk og skadepotensiale for sau er gitt avgjørende vekt i vurderingen. Bestandssituasjonen for jerv og nemndene sin prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt. Miljødirektoratet har hatt dialog med rovviltnemnda om saken.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2020. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Konklusjon

Ut fra vurderingene over og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, setter direktoratet etter eget tiltak i verk felling av inntil 2 jerver innenfor et nærmere avgrenset område i Nordland fylke.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Totalt kan det felles 2 jerver i Korgfjellet i Vefsn og Hemnes kommuner, avgrenset i sør ved en tenkt linje mellom Fustvatnet og Bleikvaslia.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket.

Fellingsforsøket skal gjennomføres i tråd med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

4. Vedtaket gjelder i tidsrommet 8. februar - 9. februar 2020.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens bestemmelser om klageadgang kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Beslutning om felling av 2 jerver ble gitt til SNO muntlig/pr SMS 8. februar 2020. Ingen jerver ble felt.

Dette brevet sendes til rovviltnemnda i region 7, Fylkesmannen i Nordland, Vefsn og Hemnes kommuner, Nordland politidistrikt, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Mattilsynet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statens
naturoppsyn

Vedlegg

- 1 Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge våren 2020

Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge våren 2020

1. Bakgrunn

Etter naturmangfoldloven er jerven fredet. Det er likevel mulig å felle jerv med hjemmel i naturmangfoldloven sine unntaksregler, jf. § 18 første ledd b), blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Et generelt vilkår for fellingstillatelse er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

I Stortinget sitt rovviltforlik fra 2011 (Representantforslag 163 S, 2010-2011) er det grunnleggende prinsippet en todelt målsetting for rovviltforvaltningen der en vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer. Stortinget har ut fra dette fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv, med delmål fordelt på 5 av de 8 rovviltregionene. De regionale rovviltnemndene har gjennom sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av Stortinget sitt rovviltforlik at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden, og at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid bør reduseres til et minimum. Med ekstraordinært uttak menes det vedtak om skadefelling fattet av Miljødirektoratet med hjemmel i rovviltforskriften, der fellingsoppdraget blir gjennomført i tråd med fastsatt instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt. Miljødirektoratet har sett seg nødt til å nytte ekstraordinære uttak som et supplement til lisensfelling for å redusere skadepotensialet overfor beitenæringene. De siste tre årene (2017/2018/2019) er det registrert henholdsvis 40, 58 og 61 ynglinger av jerv i Norge. I disse årene er det blitt tatt ut henholdsvis 10, 3 og 9 ynglinger i ekstraordinære uttak, i tillegg til uttak av enkeltdyr.

Direktoratet konstaterer at lisensfelling som virkemiddel for å redusere skader av jerv ikke har gitt de ønskede resultater i enkelte områder. På bakgrunn av dette har direktoratet vurdert det som nødvendig å gjennomføre ekstraordinære uttak av jerv i løpet av vinteren/våren 2020. Disse blir primært gjennomført i prioriterte beiteområder med kroniske skader på sau og/eller tamrein.

Når direktoratet har vurdert behovet for ekstraordinære uttak er det hovedsakelig blitt sett på skadehistorikken/skadepotensialet i de ulike områdene (punkt 5), og føringene som er lagt i regionale forvaltningsplaner i forhold til den differensierte forvaltningen av jerv (punkt 6). Videre er det gjort vurderinger knyttet til bestandstall og felling av jerv de siste årene (punkt 4). Disse prioriteringene kan endres etter hvert på bakgrunn av resultater fra det pågående overvåkingsarbeidet.

2. Lovgrunnlag

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) utgjør den juridiske rammen for direktoratets vedtak om skadefelling.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) sier:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål å ta vare på artene og deres genetiske mangfold på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 blir fraveket, men tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om en bare hadde tatt hensyn til naturmangfoldet, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal en legge til grunn prinsippene i §§ 8 til 12 som retningslinjer ved utøvelse av offentlig styresmakt. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 blir ikke vurdert som relevant, da det ikke er aktuelt å sette fordyrende vilkår i disse sakene.

Vi viser til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det framgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til

næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 første ledd (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4 (se Tabell 4 i NINA Rapport 1391, òg gjengitt som Tabell 1 i dette dokumentet).

3. Politiske føringer

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011) og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 der det ble inngått et nytt og samstemt rovviltforlik. I rovviltforliket i 2011 står det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølgingen av denne.

I Representantforslag 163 S (2010-2011) heter det blant annet:

2.2.4 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltnevnene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert.

2.2.5 Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak skal igangsettes for så langt som mulig å få tatt ut resterende lisensfellingskvote. Dette skal skje etter drøfting med rovviltnemndene. Rovviltnemndene skal også selv kunne ta initiativ til en slik drøfting.

2.2.10 Når det gjelder jerv, konstateres det at lisensfelling per i dag ikke fungerer tilfredsstillende. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av yngre lokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

2.2.11 Uttak av jerv gjennomført av miljøforvaltningen skal så langt det er mulig gjennomføres under lisensfellingsperioden, men likevel slik at uttak gjennomføres på en kostnadseffektiv måte.

4. Bestandssituasjon og overvåking av jerv

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet viser til omtalen av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Miljødirektoratet og Naturvårdsverket har utarbeidet felles retningslinjer og metodikk for overvåkingen av jerv som har vært gjeldende i både Norge og Sverige siden registrerings sesongen 2014. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Som en del av arbeidet med ett felles overvåkingsprogram for rovvilt i Skandinavia, leveres bestandsstatusrapport både for Norge, og samlet for Norge og Sverige. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv i Norge er 1. oktober hvert år.

Fellesrapport "Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 3-2019" (Höglund m.fl. 2019) gir siste oversikt over verifiserte jerveynglinger i Skandinavia, og fordelt mellom Norge og Sverige, samt ett bestandsestimat basert på yngleregistreringen i begge land. Det ble påvist 165 ynglinger av jerv i 2019, hvorav henholdsvis 104 i Sverige og 61 i Norge. Den skandinaviske jervebestanden i 2019 beregnes til 1011 jerv som er ett år eller eldre, hvorav anslagsvis 332 jerver i Norge. Årets bestandsestimat er litt høyere enn i fjor for Skandinavia som helhet, med en registrert økning på 7 % i Norge og 16 % i Sverige sammenlignet med 2018.

NINA rapport 1722 gir siste oversikt over verifiserte jerveynglinger i hver region, og for hele landet. I årene 2017-2019 ble det registrert henholdsvis 40, 58 og 61 jerveynglinger på landsbasis. Direktoratet konstaterer at tallet på ynglinger er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger av jerv, når en ser på brutto tall ynglinger. Av de 61 registrerte ynglingene i 2019 ble det gjennomført hiuttak i 9 tilfeller, slik at netto tall før beitesesongen 2019 var 52 ynglinger. I tillegg til hiuttak av 18 valper ble det felt 30 jerver på skadefelling i perioden 10. september 2018 til 9. september 2019.

Det foreligger omfattende kunnskap om den samlede belastning jervebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Rovdata vurderer den genetiske situasjonen for jerv i Sør-Norge som utfordrende, grunnet liten utveksling av individer fra nordøst til områdene vest for Østerdalen. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen har god oversikt over samlet belastning.

Tabell 1 (Hentet fra NINA Rapport 1722). Antall registrerte ynglinger i perioden 2017-2019 og et bestandsestimat på antall jerv ett år og eldre i Norge. Region 1 - omfatter Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og Vest-Agder, Region 2 - omfatter Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold, Region 3 - omfatter Oppland, Region 4 - omfatter Østfold, Oslo og Akershus, Region 5 - omfatter Hedmark, Region 6 - omfatter Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, Region 7 - omfatter Nordland, og Region 8 - omfatter Troms og Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2017	2018	2019	Gjennomsnitt	Antall jerv
1	-	1	1	0	0,7	4,2
2	-	0	0	0	0	-
3	4	6	4	8	6,0	37,6
4	-	0	0	0	0	-
5	5	8	15	12	11,7	73,1
6	10	7	17	17	13,7	85,6
7	10	9	11	11	10,3	64,7
8*	10 (3)	9 (4)	10 (4)	13 (5)	10,7	66,8
Sum	39	40	58	61	52,7	332,1

* tallene i parentes angir ynglinger i Finnmark fylke. Antall ynglinger inkluderer ev. hiuttak som er gjennomført i perioden.

I den norske lisensfellingsperioden for jerv 10. september 2018 - 15. februar 2019 ble det til sammen felt 58 dyr av en samlet kvote på 107 jerv. Av disse ble 9 felt på skadefelling men belastet lisensfellingkvoten. Tabell 2 viser samlet antall felte dyr i perioden 10. september 2018 (men se *) - 9. september 2019. Det har til denne tid i liten grad blitt åpnet for lisensfelling av jerv i Sverige, men enkelte tilfeller av skadefelling skjer årlig. I tilsvarende periode ble det kun registrert 8 jerver felt på skadefelling i Sverige.

Tabell 2. Kvoter og felte jerv i Norge 10. september 2018 - 9. september 2019

Forvaltningsregion	Kvote lisensfelling	Belastet lisenskvote	Skadefelling 16. februar - 9. september 2019
Region 1 - Vestlandet	8	0	2
Region 2 - Sør-Norge	2	0	0
Region 3 - Oppland	8	4	3
Region 4 - Oslo, Akershus, Østfold	-	-	0
Region 5 - Hedmark	22	24*	5
Region 6 - Midt-Norge	21	15**	12
Region 7 - Nordland	16	8	2
Region 8 - Troms og Finnmark	30	7***	17
Totalt	107	58	41

* 2 unger ble felt på skadefelling i Rendalen 6. juli 2018. Ved en feil ble dyrene i første omgang ikke belastet lisensfellingkvoten slik regelverket tilsier.

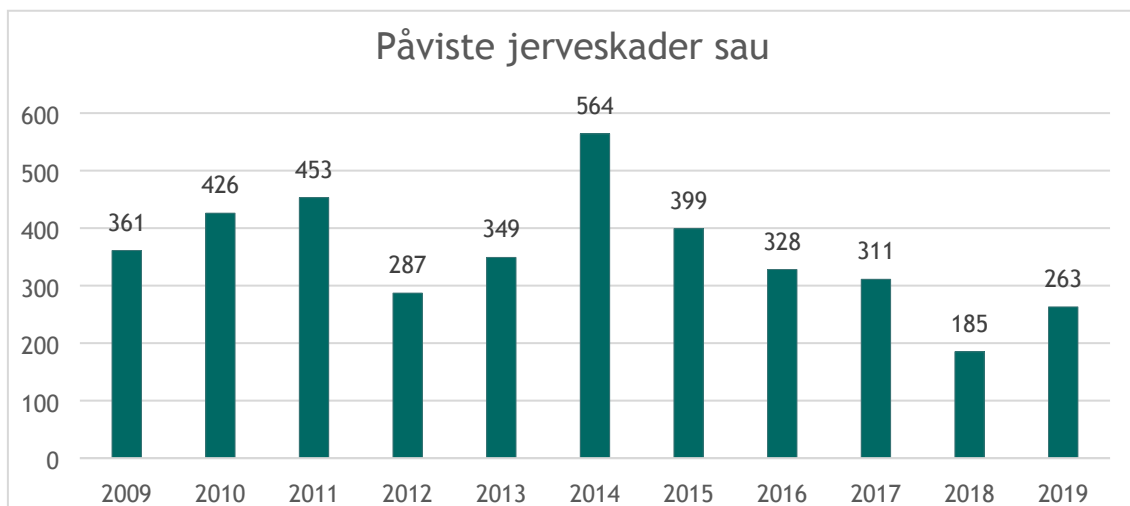
** 4 tisper og 2 hanner ble felt av SNO på skadefelling

*** 1 hann ble felt av SNO på skadefelling 7. februar 2019 i Tana

5. Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

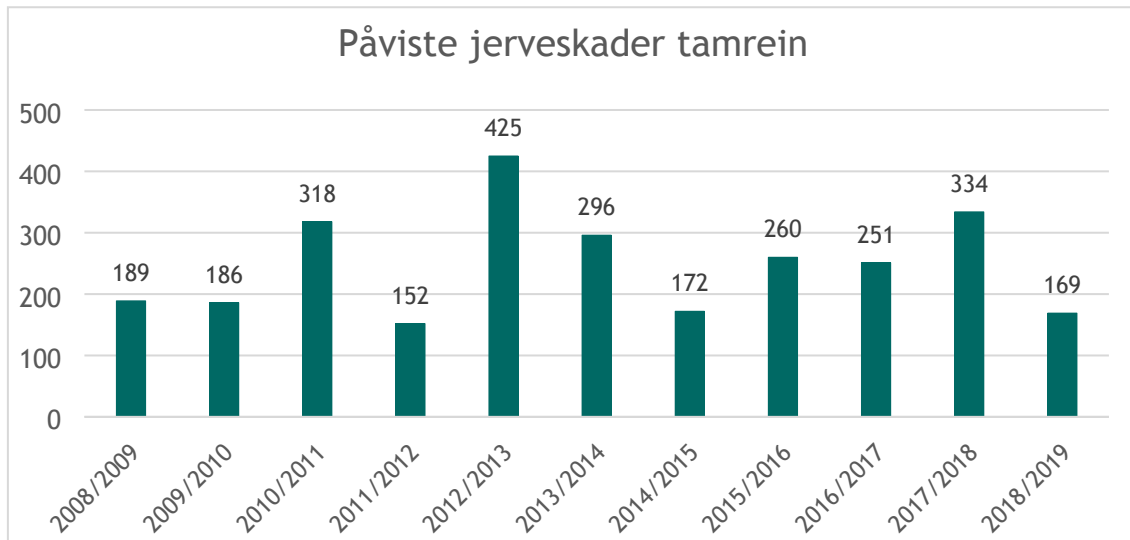
Alle kadaver av sau og tamrein meldt inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase, og utgjør grunnlag for utbetaling av erstatning for tap av husdyr til rovvilt.

Tall for dokumenterte tap av sau til jerv siste 10 år (Fig. 1) viser at skadene i beitesesongen 2019 var relativt lavt landet sett under ett. 2014 representerte et toppår i dokumenterte skader av jerv på sau, men dette har minsket de siste årene. I snitt har andelen jerveskader av de samlede dokumenterte rovviltskadene på sau og lam ligget rundt 20 %.

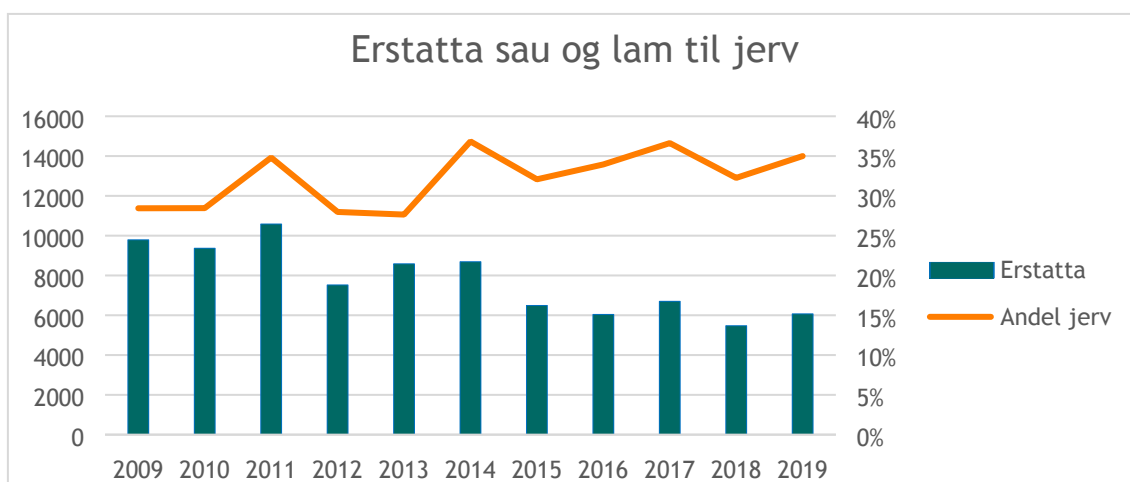
Figur 1. Påviste skader på sau forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge perioden 2009-2019. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivet dyr.

Tall for dokumenterte tap av tamrein til jerv i 2018/2019 var relativt lave sammenlignet med tidligere perioder (Fig. 2). Beitesesongen 2012/2013 representerte et toppår for skader av jerv på tamrein, mens de siste årene har vært på rundt gjennomsnittet for 10-års perioden. I 2018/2019 var 22 % av alle påviste tap av tamrein til rovvilt forårsaket av jerv.

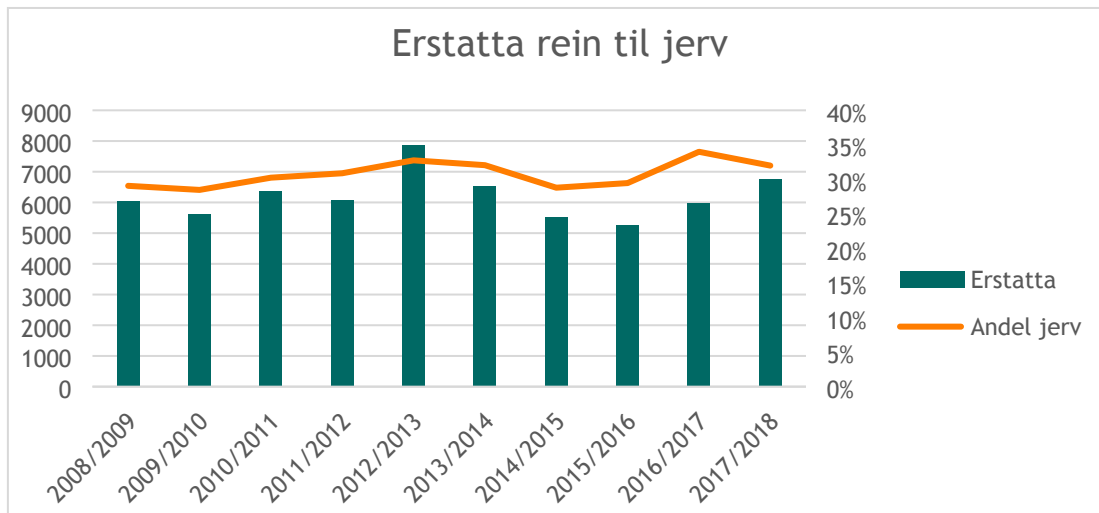
Figur 2. Påviste skader på tamrein forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge reindriftsårene 2008/2009 - 2018/2019. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivet dyr.

Utbetalte erstatninger for sau og lam til jerv har gått ned de siste ti årene (Fig. 3), mens andelen jerveskader av samlede erstatning til rovvilt har vært jevn eller svakt stigende. For beitesesongen 2019 ble det utbetalt erstatning for 619 sau og 5452 lam som tapt til jerv, noe som utgjør 35 % av samlet rovvilterstatning.

Figur 3. Sau og lam erstattet som tapt til jerv (Tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av sau og lam til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2008-2018.

Utbetalte erstatninger for tamrein har økt noe de siste tre år etter et historisk toppunkt i reindriftsåret 2012/2013 og en lav periode mellom 2014 - 2016 (Fig. 4). Andelen tamrein erstattet som tapt til jerv har vært relativt konstant siste 10 år. For reindriftsåret 2017/2018 ble det erstattet 6755 tamrein som tapt til jerv, noe som utgjør 32 % av samlet rovvilterstatning for tamrein.

Figur 4. Tamrein erstattet som tapt til jerv (tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av tamrein til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2008/2009-2017/2018.

6. Regionale forvaltningsplaner

I forvaltningsplanen har rovviltneemndene lagt opp til en geografisk differensiert forvaltning av jerv gjennom etablering av forvaltningssoner for jerv. Det følger av regionale forvaltningsplaner og av Stortinget sitt rovviltforlik at soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområde skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr være et prioritert virkemiddel, og i slike områder skal miljøforvaltningen bidra til å effektivisere slike uttak uavhengig av om bestandsmålet er nådd eller ikke.

I prioriterte rovviltområde skal beitenæringer tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomst av rovvilt i beiteområdet. Ekstraordinære uttak av jerv er vurdert opp mot disse prinsippene, og Miljødirektoratets vedtak skal følge føringer som er lagt i de regionale forvaltningsplanene i forhold til differensiert forvaltning av jerv.

Miljødirektoratet legg her til grunn at de regionale rovviltneemndene med sin geografiske differensiering har ivarett de omsyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Dette innebærer at en avgrensning av områder der ynglinger av jerv kan finnes er tatt ut fra en samlet vurdering, og er forventet å gi de beste samfunnmessige resultater. Direktoratet legger tydelig vekt på differensieringen som rovviltneemndene har gjort i sine forvaltningsplaner.

[MottakerNavn]
[Adresse]
[PostNr] [Poststed]

Trondheim, 14.02.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/2028

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvotep for betinget skadefelling av gaupe 2020

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet kvote for betinget skadefelling av gaupe i perioden 16.02.2020 - 31.05.2020, jf. tabell 1.

Myndigheten til å iverksette betinget skadefelling gis aktuelle fylkesmenn i aktuelle forvaltningsregioner. Der regionen omfatter flere fylker, forutsettes det nødvendig koordinering mellom fylkesmennene. Dette er særlig viktig i de tilfeller hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området. Betingede skadefellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

For alle forvaltningsregioner skal terskel for innvilgelse av skadefellingstillatelser differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering. Kvote for betinget skadefelling gis primært med bakgrunn i at det kan oppstå akutte gaupeskader på tamrein i forvaltningsregioner med tamreindrift, men kvoten kan også benyttes derom det oppstår akutte skader på sau.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 16.02.2020 t.o.m. 31.05.2020. Tall i parentes for region 8 angir fastsatt mål for antall familiegrupper i Finnmark fylke.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ynglinger)	Ynglinger 2019 før jakt ¹	Snitt 2017-2019 (ynglinger) ¹	Kvote for betinget skadefelling
Region 8-Troms og Finnmark	10 (4)	5 (1)	5 (0,7)	2
Region 7-Nordland	10	5,5	6,7	3
Region 6- Møre og Romsdal og Trøndelag	12	15,5	16,5	2
Region 5-Innlandet	10	6	7,6	1

1) Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019 (NINA rapport 1679)

Bakgrunn

Generelt Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnevnene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. Miljødirektoratet har vurdert, med bakgrunn i dagens situasjon, at det er hensiktsmessig at fylkesmennene i regioner med tamreindrift gis en kvote for skadefelling også i perioden 16. februar til og med 31. mai til akutte skadesituasjoner på tamrein forårsaket av gaupe. Kvote for betinget skadefelling gjelder også i de tilfeller det oppstår akutte gaupeskader på sau.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 15 ynglinger av bjørn. Det skal være 3 årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, der familiegruppens revir i sin helhet ligger i Norge. Dersom over halvparten av reviret ligger innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, skal reviret regnes som innenfor forvaltningsområdet. Når en del av reviret ligger i Sverige skal familiegruppen ikke regnes med i målet på 3 årlige ynglinger.

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850-1200 hekkende par i Norge.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det vises også til St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

” Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

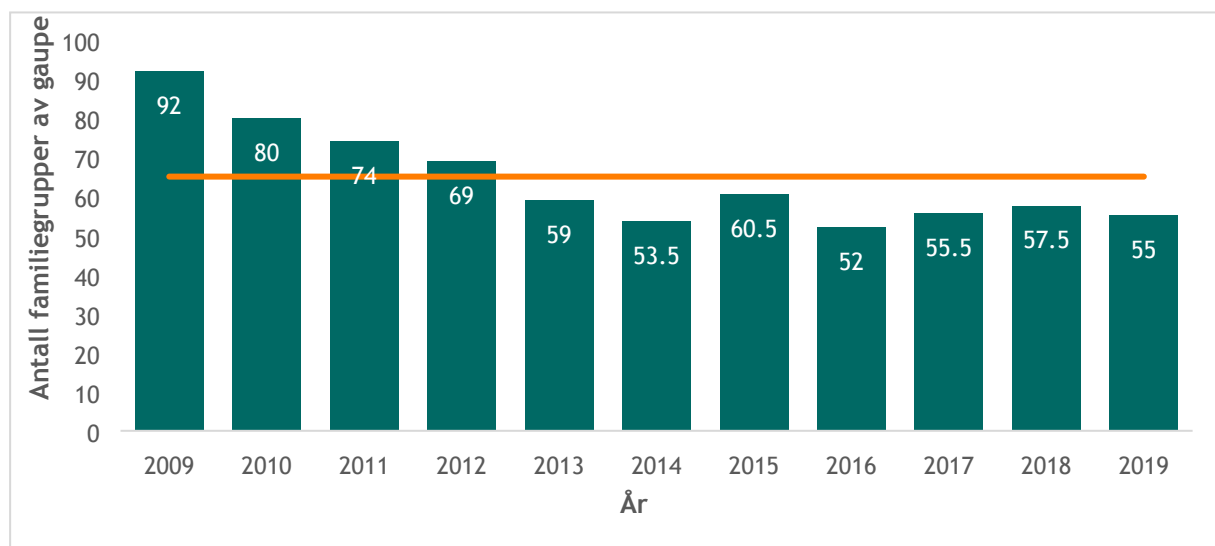
Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om gaupas bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til gaupe i dette vedtaket, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Førre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9.

Vurdering av bestandstørrelsen, kvotejakt og skadepotensialet

Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1679; Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet.

Etter fem år med nedgang i gaupebestanden i Norge ble det i 2015 registrert en oppgang i antall familiegrupper. Minimum antall familiegrupper økte fra 53,5 i 2014 til 60,5 i 2015. I 2016 ble det igjen registrert en nedgang i bestanden på 52 familiegrupper på landsbasis. I 2018 ble det registrert en oppgang til 57,5 familiegrupper på landsbasis, og deretter en liten reduksjon til 55 familiegrupper i 2019 (se figur 1). Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke er nådd.

Figur 1: Antall familiegrupper av gaupe i Norge før jakt i perioden 2009-2019. Stiplede linje angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Kilde: NINA rapport 1679.

I region 4, 5 og 7 er det registrert en nedgang i antall familiegrupper, mens i region 3 og 8 er det registrert oppgang. I regionene 2 og 6 er det registrert like mange familiegrupper som i fjor (se tabell 2).

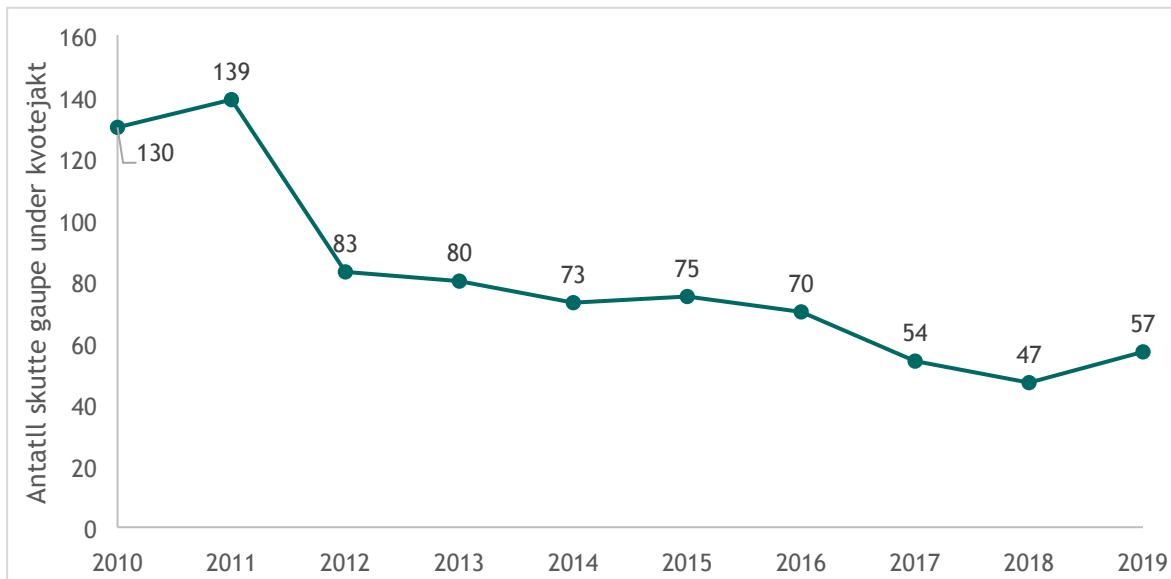
Tabell 2: Antall familiegrupper av gaupe før jakt i de ulike regioner for rovvilt. Kilde: NINA rapport 1679.

Region/år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
2	19	17	14,5	16	16,5	16,5	16	9,5	9	15	15
3	6,5	4	4,5	5,5	7,5	5,5	7	3,5	5	6	7
4	7,5	9	6	5	1	5	4,5	1,5	1,5	1,25	1
5	9	9	11	6,5	5	4,5	2,5	7,5	9,5	7,25	6
6	26,5	20	18	14	8	12,5	17	14,5	18,5	15,5	15,5
7	14,5	6	8,5	8	10	4	5,5	6,5	6	8,5	5,5
8	9	15	11,5	13	10	5,5	8	9	6	4	5
SUM	92	80	74	69	59	53,5	60,5	52	55,5	57,5	55

Avgang av gaupe de siste årene har hovedsakelig skjedd gjennom ordinær kvotejakt. Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16, jf. viltloven § 9. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på blant annet den skade arten gjør. De regionale rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe når det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen er oppnådd jf. rovviltforskriften § 11. Myndigheten er basert på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger av gaupe de tre siste år fra Rovdata.

Miljødirektoratet viser til at Rovviltnemndene i region 4, 5, 7 og 8 ikke hadde myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe inneværende jaktår. Etter anmodning fra nemndene i region 4, 5 og 7 om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe ble det ikke åpnet for jakt på gaupe i denne regionen. I region 8 mottok Miljødirektoratet anmodning fra nemndene om å åpne for jakt på gaupe, men valgte ikke å åpne for jakt grunnet bestandssituasjonen i regionene. Det er kun i region 1, 2, 3 og 6 det er fastsatt kvoter for jakt på gaupe. Totalt er det åpnet for uttak av 54 gauper under årets kvotejakt. Maksimalt kan det felles 18 voksne hunndyr. I region 2 er det fastsatt en totalkvote på 20 gauper, mens i region 3 og 6 er det fastsatt totalkvoter på henholdsvis 9 og 25 gauper.

2010 og 2011 ble det skutt henholdsvis 130 og 139 gauper under kvotejakten (skutt og belastet kvote). De fem siste årene har jaktuttaket ligget på mellom 47 og 75 gauper pr år (se figur 2). Av skadefellingstillatelser og effektivering av disse er det tatt ut mellom fire og syv gauper pr år de siste fem jaktårene. De fleste er tatt ut i Nordland, Troms og Finnmark.

Figur 2: Antall skutte gauper under kvotejakt (01.februar til 31.mars). Tallene inkluderer dyr som er skutt og belastet kvoten. Kilde: Rovbase 3.0.

Siste reindriftsår (2018/2019) ble det dokumentert skader forårsaket av fredet rovvilt på 771 rein. Dette er en reduksjon på 441 rein i forhold til reindriftsåret 2017/2018. Det ble dokumentert 232 rein drept av gaupe siste reindriftsår, en reduksjon sammenlignet året før 2017/2018 (341 individer), men en økning sammenlignet med reindriftsåret 2016/2017 (197 individer).

Miljødirektoratets vurderinger

Med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, gir Miljødirektoratet fylkesmennene i de aktuelle regioner myndighet til å iverksette skadefelling av gaupe etter rovviltforskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom. Miljødirektoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette gaupebestandens overlevelse i fare.

Generelt for regionene skal terskelen for innvilgelse av skadefelling differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. For rovviltregion 5, 7 og 8 har bestanden av gaupe vært under det regionale bestandsmålet de tre siste årene, målt som et gjennomsnitt de tre siste årene. For rovviltregion 6 har bestanden vært over det nasjonale bestandsmålet de tre siste årene.

Fylkesmennene i rovviltregion 5, 7 og 8 bør vektlegge bestandssituasjonen de siste årene samt eventuell irregulær avgang siste år, når konkrete skadefellingssøknader skal vurderes. Generelt skal det utøves en høy terskel for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av gaupe. I områder prioritert for beitedyr skal det være en lavere terskel for å innvilge skadefelling.

Gaupe er en jaktbar art, men også denne er fåtallig, og krever forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av arten. Samtidig er det slik at gaupe volder skade på næringsutøvelse, primært bufe- og tamreinnæring. For blant annet å forhindre skade på bufe eller tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b).

Miljødirektoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som gaupe påfører bufe- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag

fastsatt en kvote for betinget skadefelling av gaupe som kan iverksettes av respektive fylkesmenn etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det, jf. tab. 1.

Miljødirektoratet har vurdert, med bakgrunn i dagens situasjon, at det er hensiktsmessig at fylkesmennene i regioner med tamreindrift gis en kvote for skadefelling også i perioden 16. februar til og med 31. mai til akutte skadesituasjoner på tamrein forårsaket av gaupe. Kvote for betinget skadefelling gjelder også i de tilfeller det oppstår akutte gaupeskader på sau.

Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars) skal belastes eventuell jaktkvote i det aktuelle området.

Rapportering

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal legges på Miljøvedtaksregisteret av den myndighet som fatter vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet
Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8013 Dep
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO
0030 OSLO

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 14.02.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/2612

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Vedr. medikamentell immobilisering ved uttak av jerv etter 15. februar

Lisensfellingsperioden på jerv avsluttes 15. februar for å unngå at mordyr felles fra valper. Etter den 15. februar gjennomføres kun ekstraordinære uttak som vedtas av fagavdeling i Miljødirektoratet, og oppdraget gis uten unntak til det statlige fellingslaget v/Statens naturoppsyn (SNO). Ekstraordinære uttak er felling av et eller flere individer av rovvilt i spesielt skadeutsatte områder, eller for å forhindre etablering av reproduksjon i områder der dette er uønsket. Ekstraordinære uttak skal i utgangspunktet være et komplement i områder hvor lisensfelling ikke har gitt ønsket resultat, med særlig fokus på de hensyn som er beskrevet ovenfor. Gjennomføringen skjer i henhold til Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt (fellingsinstruksen), fastsatt av Klima- og miljødepartementet. Jf. instruksens punkt 3.1 kan SNO “... uten hensyn til de regler som ellers gjelder, jf. viltloven § 35, velge den etter forholdene mest hensiktsmessige metode i arbeidet med uttak av dyr ...” Videre heter det i punkt 3.3 at “Det statlige fellingslaget skal opparbeide kompetanse innenfor aktuelle metoder for uttak av dyr, og utvikle mest mulig effektive, sikre og dyrevelferdsmessige forsvarlige metoder.”

Det er i praksis ikke mulig å kjønnsbestemme enkeltdyr av jerv ved observasjon på avstand. Ved gjennomføring av uttak etter 15. februar er det nødvendig å med sikkerhet kunne bestemme kjønn og reproduktiv status (lakterende eller ikke-lakterende) før jerven avlives. Dette krever immobilisering av enkeltindivider av jerv, før avliving gjennomføres, og foregår i hovedsak i to ulike typer tilfeller: Ved uttak av enkeltdyr (primært fra helikopter) og ved hiuttak (uttak av valper og mordyr).

Nåværende praksis

Miljødirektoratet har over flere år hatt kontrakt med veterinær. Kontrakten har innbefattet kursing av personell, innkjøp av medikamenter, samt oppfølging ved behov av veterinærfaglig kompetanse (f.eks. evaluering av skadeskyltinger mm).

Med utgangspunkt i denne kontrakten har SNO gjennomført immobilisering og uttak av jerv gjennom en praksis der veterinær med hjemmel i dyrehelsepersonelloven §18, 1. ledd, 3. punktum, jf § 15, har latt seg bistå av og overlatt til ikke-veterinærer (ansatte i SNO) å utføre den medikamentelle immobiliseringen. Medikamentene som brukes til jerv er ikke lenger til salgs i Norge, og ansvarlig

veterinær har derfor søkt om godkjenningssfritak fra Statens legemiddelverk for å importere nødvendige medikamenter til Norge.

I forbindelse med mulig reforhandling av kontrakt med veterinærfaglig miljø ved Høgskolen i Innlandet i desember 2019, ble SNO gjort oppmerksom på at Statens legemiddelverk i godkjenningssfritaket har fastsatt vilkår for bruken av medikamentene: "...*rekvirerende veterinær er ansvarlig for all bruk av preparatene*". På bakgrunn av vedtak og klageavgjørelser i Mattilsynet i lignende saker de senere år bad ansvarlig veterinær i 2019 Legemiddelverket om en presisering av hvordan dette vilkåret er å forstå. På konkrete spørsmål, ble det presisert at fritaket forutsatte at forskrivende/rekvirerende veterinær har gjennomgått kurs i medikamentell immobilisering eller kan dokumentere tilsvarende kompetanse, at tillatelsen var personlig og at preparatet ikke kunne overlates til andre enn veterinær med tilsvarende kompetanse og godkjenningssfritak for aktuelle preparat. Disse vilkårene gjelder uavhengig av dyrehelsepersonellovens bestemmelser om at andre enn veterinær kan gjennomføre immobilisering. Dette medfører at veterinær med godkjenningssfritak må være fysisk tilstede ved enhver immobilisering av jerv når disse medikamentene skal brukes.

Vurdering

Miljødirektoratets vurdering er at det ikke vil være praktisk mulig å gjennomføre uttak etter 15. februar på slik måte og i det omfang som det har vært gjennomført de senere årene, dersom en veterinær til enhver tid må være fysisk tilstede. Tidspunkt for uttak av jerv er som regel uforutsigbar, da lys-, vær-, vind- og snøforhold kan endre seg på kort varsel. I tidsvindu med gode forhold for uttak, er det ofte nødvendig å gjennomføre flere samtidige operasjoner i ulike deler av landet. Denne uforutsigbarheten medfører at tilreise og deltakelse fra veterinær innen rimelig tid i praksis er umulig. Likeså er det urimelig, og kostbart, for veterinærer å skulle være utplassert i ulike områder og vente i opptil flere uker på vær- og føreforhold som gjør det mulig å gjennomføre uttak. Ekstra personell på slike oppdrag, dvs. tilstedeværelse av veterinær, vil også medføre logistiske og HMS-relaterte utfordringer blant annet når det gjelder helikopterbruk. Helikopterbruk i denne type oppdrag er særlig risikoutsatt og SNO har alltid fokus på at det skal være færrest mulig personer i helikopteret.

På denne bakgrunn vurderer Miljødirektoratet at det ikke er mulig for SNO å, innenfor gjeldende lovverk, gjennomføre immobilisering av jerv i forbindelse med uttak iht. tidligere praksis. Dette vil legge vesentlige begrensinger på gjennomføring av uttak av enkeltdyr av jerv etter 15. februar. Uttak av valper fra hi vil fortsatt kunne gjennomføres da immobilisering av disse ikke er nødvendig for gjennomføring av slikt uttak.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Morten Kjørstad
SNO direktør

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Troms og Finnmark / Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkesmannen i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Rovviltnemnda i region 1	c/o Fylkesmannen i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Rovviltnemnda i region 2	c/o Fylkesmannen i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Rovviltnemnda i region 3	c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 4	c/o Fylkesmannen i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Rovviltnemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 6	c/o Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Postboks 6105	9291	TROMSØ
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 17.02.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/10546

Saksbehandler:
Anders Braa

Ny beslutning om iverksettelse av forsøk på ekstraordinær skadefelling av jerv i deler av Hemnes og Vefsn kommuner

Miljødirektoratet iverksetter etter eget tiltak skadefelling av inntil 2 jerver i deler av region 7, Nordland fylke, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på tamrein og sau. Fellingstillatelsene ble gitt muntlig og per SMS, og gjaldt i perioden 13. - 14. februar 2020. 1 hannjerv ble felt i medhold av denne tillatelsen i Vefsn kommune 14. februar.

I dette området var det mange påviste skader fra jerv på sau og lam i løpet av det siste året, og det er stort potensiale for ytterligere skade. Rovviltnemnda i region 7 har prioritert Korgfjellet øverst på lista over områder som er aktuelle for ekstraordinære uttak av enkeltdyr i vinter. Det aktuelle området er utenfor prioriterte områder for jerv i forvaltningsplanen for rovviltregion 7.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020".

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2019 ble det påvist 11 ynglinger av jerv i region 7, og i de to foregående åra ble det påvist henholdsvis 9 og 11 ynglinger (NINA rapport 1722). Etter ekstraordinære hiuttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 9,7 i regionen.

Så langt i denne overvåkingssesongen er det ikke observert jerveynglinger i region 7. Overvåking av jervehi starter først i løpet av februar måned.

I løpet av lisensfellingsperioden for jerv i 2019 - 2020 er det felt 5 jerver på lisensfelling i region 7 i tillegg til skadefellingen i medhold av denne beslutningen.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

I det aktuelle området for uttak av jerv har SNO påvist 46 jerveskader på sau og lam i 2019. 448 sau og lam ble erstattet som tapt til jerv i Vefsn og Hemnes kommuner i 2019. Skadepotensialet på sau og lam er vurdert som stort.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensialet overfor beitenæringen i dette området i region 7. Skadehistorikk og skadepotensiale for sau er gitt avgjørende vekt i vurderingen. Bestandssituasjonen for jerv og nemndene sin prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2020. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Konklusjon

Ut fra vurderingene over og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, setter direktoratet etter eget tiltak i verk felling av inntil 2 jerver innenfor et nærmere avgrenset område i Nordland fylke.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Totalt kan det felles 2 jerver i Korgfjellet i Vefsn og Hemnes kommuner, avgrenset i sør ved en tenkt linje mellom Fustvatnet og Bleikvasslia.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fellingsforsøket skal gjennomføres i tråd med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

4. Vedtaket gjelder i tidsrommet 13. februar - 14. februar 2020.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens bestemmelser om klageadgang kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Beslutning om felling av 2 jerver ble gitt til SNO muntlig/pr SMS 12. februar 2020. 1 hannjerv ble felt 14. februar i Vefsn kommune.

Dette brevet sendes til rovviltnemnda i region 7, Fylkesmannen i Nordland, Vefsn og Hemnes kommuner, Nordland politidistrikt, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Mattilsynet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statens
naturoppsyn

Vedlegg
1 Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge våren
2020

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 20.02.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/3136

Saksbehandler:
Anders Braa

Planleggingsramme for regionale rovviltnemnder 2020 - førebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) og drift

Miljødirektoratet sender med dette ut planleggingsramme for dei regionale rovviltnemndene for 2020. Midlane vert tildelte for å dekke arbeidet til rovviltnemndene med førebyggende tiltak mot rovviltskadar og konfliktdempende tiltak, samt utgifter til drift av nemndene og sekretariata. Vi ber om tilbakemelding frå sekretariata om fordeling av midlane innan 1. april 2020.

Midlane for 2020 er løyvt på kapittel 1420, post 21 og 73, jf. Prop. 1 S (2019 - 2020).

Tilskot til rovvilttiltak - Kap 1420.73

Målet med tilskotsordninga er å førebygge rovviltskadar i husdyrhald og tamreindrift gjennom å medverke til å finansiere førebyggende tiltak. Midlane skal òg nyttast til omstillingstiltak for dyreeigarar med utmarksbasert sauehald, som over eit lengre tidsrom har hatt omfattande rovviltskadar og ønskjer ei omstilling til anna næringsverksemd med tilknytning til landbrukseigedommen. Det skal arbeidast med å finne langsiktige løysingar for vidare reduksjon av tap av beitedyr til rovvilt.

Vidare skal midlane nyttast til godtgjering ved forsøk på skadefelling av rovvilt, og medverke til å dempe konflikhtar og auke verdiskapinga knytt til førekomst av rovdyr i lokalsamfunn. Samspelet med dei lokale fellingslaga skal vidareførast og styrkjast for å sikre god lokal forankring av fellinga.

Det blir lagt vekt på å føre vidare arbeidet med tiltak innan førebygging og konfliktdemping med utgangspunkt i Stortingets behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004), og rovviltforliket på Stortinget våren 2011 (jf. Representantforslag 8:163 S (2010-2011)).

Kriterium for måloppnåing

Kriterium for måloppnåing er at tilskotsordninga stimulerer til mindre tap og konflikhtar i forhold til

rovviltførekost i dei ulike roviltregionane ved å setje i verk effektive førebyggjande og konfliktdempjande tiltak. Vidare er det eit kriterium for måloppnåing at tilskotsordninga fører til omstillingar der dette fører til reduserte tap og konflikhtar.

Tildelingskriterium

Tilskot til førebyggjande og konfliktdempjande tiltak blir fordelte etter ei føresegn fastsett i 2013, mens føresegna som omhandlar omstillingstiltak vart fastsett i 2015. I tråd med føringane i roviltpolitikken vil ein hovuddel av midlane bli kanalisert gjennom dei åtte regionale roviltnemndene. Midlane skal nyttast til førebyggjande tiltak i husdyrhald og tamreindrift og til konfliktdempjande tiltak retta mot kommunar og lokalsamfunn. I kvar region har den regionale roviltnemnda utarbeidd ein forvaltingsplan som skal sikre at det over tid blir lagt til rette for tilpassingar som gir eit best mogleg skilje mellom beitedyr og faste førekomstar av rovilt. Dette inneber blant anna at besetningar med store årlege tap til rovilt bør prioriterast for tilskot til naudsynte driftstilpassingar. Dei regionale roviltnemndene har hovudansvaret for at tildelingane over posten skjer i tråd med eigen forvaltingsplan i den enkelte regionen. Det er utarbeidd nasjonale standardar for nokre av dei ulike førebyggjande tiltaka. Desse standardane skal følgjast ved iverksetjing av tiltaka. Det blir i samband med tildeling av tilskotet lagt stor vekt på samarbeid med dei ulike forvaltingsorgana, mellom anna Mattilsynet, og på at næringsdrift skal ha langsiktige og føreseielege vilkår. Midlane til omstilling skal fordelast av Miljødirektoratet, etter innspel frå regionale og lokale miljø- og landbruksstyresmakter.

Auka beitebruk med sau i roviltprioriterte område skal ikkje stimulerast. For å medverke til ei tydelegare soneforvaltning skal midlar til førebyggjande og konfliktdempjande tiltak normalt prioriterast slik at det blir fokusert på besetningar som ikkje medverkar til auka tal på beitedyr i roviltprioriterte område. På same måte skal nyetablert beitebruk med sau i roviltprioriterte område prioriterast lågt. I 2018 vart det fastsett satsar for heimebeite med sau i beitesesongen og for tidlegare sanking.

Sakshandsaming

Fordelinga av midlane mellom regionane bygger på innmeldte behov frå fylkesmennene, historikken frå dei einskilde fylka/regionar dei føregåande åra, fordeling av dei nasjonale bestandsmåla på den einskilde regionen, og ein skjønsvurdering basert på rapportar og skadehistorikk i den einskilde regionen.

Den einskilde roviltnemnd skal med utgangspunkt i planleggingsramma fordele midlar til ulike tiltakstypar, og fordele mellom fylke der regionen omfattar fleire fylke. Midlane kan ikkje nyttast til andre formål enn det som fell inn under framstillinga av budsjettkapittelet og -posten. Den einskilde fylkesmann vil ta imot søknader, vere rekneskapsførande eining, og fordele midlar innanfor den ramma nemnda set av for kvart tiltak og fylke.

Nemnda bør setta av ein reserve for akutte tiltak i dei einskilde fylka, og må sjølv avgjere korleis denne skal disponerast. Miljødirektoratet har, etter ønske frå fylkesmennene, likevel vald å behalde nokre akuttmidlar sentralt for spesielle høve. Fylkesmennene bes om å melde slike behov skriftleg med ref 2020/3136.

Miljødirektoratet vil minne om at nemndene i planlegginga si må ta høgde for kostnader knytt til ordning med godtgjering ved fellingsforsøk utført av kommunale/interkommunale fellingslag. Refusjonskrav frå kommunane må dekkast av nemndene innanfor dei tildelte rammene av kap. 1420 post 73. Miljødirektoratet har ikkje halde tilbake midlar til dette føremålet.

Fylkesmennene som tek imot midlar frå Miljødirektoratet kan ikkje overføre midlar seg imellom utan at ei slik overføring er skriftleg akseptert av Miljødirektoratet. Den einssilde Fylkesmann handsamar og tildeler midlar til brukarar innan eige fylke. Sekretariatet til rovviltnemnda skal ikkje handsame sakar på vegne av alle fylkesmenn i regionen.

For alle søknadar skal handsaminga dokumenterast i søknadssenteret til direktoratet. Denne løysinga skal nyttast for heile landet ved søknad om og rapportering av brukte midlar, og løysinga er obligatorisk for alle søkarar. Dette vil også gje nemndene og fylkesmennene betre høve til å sikre lik handsaming og gjensidig nytte av røynslar frå gjennomførte tiltak, samt innsyn i alle prosjekt.

Vi gjer merksam på at det ikkje er høve til å betale tilskot utan utlysing. På tilskotspostar skal det berre betalast tilskot, og eventuell tilbakeføring av tilskotsmidlar kan dermed ikkje nyttast til tenestekjøp eller lønn/reise/drift. Forvaltning av Miljødirektoratet sine tilskotsmidlar er innanfor dei faste oppgåvene for fylkesmannsembeta og skal dekkjast over kap. 525. Det er difor ikkje høve til å berekne overhead/administrative utgifter av tilskotsmidlar. Eventuelle restmidlar på kap. 1420 post 73 skal rapporterast til Miljødirektoratet for eventuell tilbaketrekking. Det er ikkje høve til å nytte restmidlar til andre føremål eller til anna enn tilskot.

Samla løyving til føremålet er på 80,426 mill. kroner i 2020. Av ramma vert det gjeve ei fordeling på 64,5 mill. kroner til rovviltnemndene. Midlar til omstilling blir fordelt av Miljødirektoratet. For 2020 er det avsett 10 mill. kroner til omstillingstiltak.

Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak og Forskrift om tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt finst tilgjengeleg på www.lovdata.no.

Tenestekjøp - Kap. 1420.21

Midlar til tenestekjøp og forskingsaktivitet i regi av direktoratet og rovviltnemndene vert tildelte over kap. 1420 post 21. Dette kan til dømes vere oppgåver knytt til forskning og utgreiing som hjelper til med utvikling og iverksetting av effektive førebyggande tiltak, eller evaluering av effektar av igangsette tiltak.

Vi gjer merksam på at kap. 1420 post 21 er ein driftspost og at det på denne posten berre skal belastast utgifter til tenestekjøp, lønn, reiser og anna drift. Midlane kan dermed ikkje nyttast til utbetaling av tilskot. Rovviltnemndene vert tildelte ei ramme på 6,6 mill. kroner til slike utgifter i 2019.

Drift av nemnder og sekretariat - Kap 1420.21

Midlar til å dekkje møtegodtgjersle og reiser til nemnda, drift av sekretariatet og auka kapasitet i enkelte fylker, vil bli tildelte over kap. 1420 post 21. Totalt er det sett av 8,85 mill. kroner til dette i 2020.

Miljødirektoratet har tildelt 3,25 mill. kroner til vidareføring av auka kapasitet ved enkelte sekretariat/fylkesmannsembete i supplerande tildelingsbrev 1-2020 frå KMD ("Styrking av saksbehandlarkapasitet rovvilt"). Dette er knytt til særlege utfordringar i einskilde fylke. Det er sett av lønnsmidlar til Fylkesmannen i Oslo og Viken (500 000,-), Fylkesmannen i Innlandet (1 250 000,-), Fylkesmannen i Trøndelag (500 000,-) og Fylkesmannen i Troms og Finnmark (1 000 000,-).

Midlar til drift av nemnder og sekretariat er vidare fordelte mellom regionar basert på tidlegare rønysler, planlagt møtefrekvens, reiseavstandar, og forventa kostnad til sekretariatet (sjå tabell). Nemndene må kontrollere at dei avsette rammene ikkje blir overskridne. Det einskilde sekretariatet vil vere rekneskapsførande eining for desse midlane. Det er nemnda som set av midlar til drift av sekretariatet.

I samsvar med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskeleg å sikre ei rask og effektiv handsaming av spørsmål knytt til den daglege forvaltninga av rovvilt, medrekna svar på søknader om fellingsløyve på rovdyr, aktuelle førebyggjande tiltak osv. Direktoratet vurderer det difor som formålstenleg at rovviltnemndene drøfter behov for å sikre vaktordningar hos fylkesmennene som tar omsyn til dette.

Tildelt ramme for 2020 - Kap. 1420.73 og 1420.21

Tildelt ramme til nemndene er tilnærma lik som for 2019.

Vi ber regionar med konkrete planar for langsiktige løysingar i kroniske tapsområde, som går utover tildelt ramme, om å melde dette til direktoratet innan 1. april 2020.

Region	Tilskot Kap. 1420.73	Tenestekjøp Kap. 1420.21	Drift av nemnder/ sekretariat Kap 1420.21
1	750 000	350 000	475 000
2	2 750 000	350 000	475 000
3	5 500 000	500 000	550 000
4	4 500 000	600 000	550 000
5	16 000 000	1 000 000	700 000
6	13 000 000	1 500 000	825 000
7	8 500 000	500 000	825 000
8	13 500 000	1 800 000	1 200 000
SUM	64 500 000	6 600 000	5 600 000

Vi ber sekretariata informere oss om fordelinga av midlane innan eigen region innan 1. april 2020. Tilbakemeldinga skal sendast til postmottak@miljodir.no og merkast ref 2020/3136.

Midlane vil bli tildelt den einskilde Fylkesmann i supplerande tildelingsbrev frå Miljødirektoratet i løpet av april.

Anna informasjon frå Miljødirektoratet

Tiltak i kommunar med ulverevir

I 2017 blei det sett av 20 millionar til ei ny stønadsordning til næringsutvikling, tenestetilbod og andre tiltak for kommunar med ulverevir. Denne tilskotsordninga blei vidareført i 2018 og 2019, og det er sett av 20,56 millionar kr på kap. 1420 post 65 i 2020. Ordninga gjeld for kommunar i regionane 4 og 5 som har eitt eller fleire ulverevir, og formålet med tilskotsordninga er å bidra til konfliktdemping i kommunar med ulverevir. Miljødirektoratet har lagt til rette for at kommunar som ønsker midlar kan levere søknad i Elektronisk søknadssenter. Pengane vil bli fordelte likt mellom kommunane som har ulverevir, basert på Rovdatas informasjon om revir i endeleg bestandsrapport som blir presentert 1. juni kvart år. Regelverk for tilskotsordninga er fastsett av Klima og miljødepartementet og kan lesast her

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4488a9c022ee48009a9de92d8cd945a4/20170627-tilskudd-ulv--l419867.pdf>

Søknadsfristen for tilskot i 2020 er 15. juni 2020. Søknadar og rapportar finnes tilgjengeleg på innsynsløysinga i Elektronisk søknadssenter;

<https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/Innsyn/Default.aspx>

Når kommunane tildeler midlar vidare til konkrete tiltak i kommunen, skal fylkesmannen få kopi, for å ha oversyn over igangsette tiltak.

Om satsar for tidleg sanking av sau og bruk av heimebeite

Miljødirektoratet har i 2018 fastsett felles nasjonale satsar for tidleg sanking av sau og bruk av heimebeite, jf *Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak* § 10; <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-01-01-3?q=forebyggende%20og%20konfliktdempende>.

Standard rovdyravvisande gjerde

Miljødirektoratet fastsette ny standard for rovdyravvisande gjerde 25. juni 2018. Denne er tidlegare sendt ut til fylkesmennene, og ligg tilgjengeleg på FM-nett; <https://www.fm-nett.no/Miljodirektoratet/Nyheter/Ny-standard-for-rovdyravvisende-gjerde/?id=10030&epslanguage=no>

Raskare analysar av DNA frå bjørn

Som i 2019 vil Rovdata analysere prøver frå bjørneskit så snart analysebretta blir fylt opp. Resultata frå DNA-analysen vil bli lagt inn i Rovbase så snart som råd etter dette. Rovdata kan kontaktast for meir informasjon om dette.

Kursopplegg for administrativ beredskap i kommunane

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) har på oppdrag frå Miljødirektoratet utvikla eit kursopplegg for administrativ beredskap i kommunane for å kunne handtere situasjonar med rovviltskadar på beitedyr. Kursopplegget er utvikla i samarbeid med Jakt- og Fiskesenteret i Flå og Statens naturoppsyn, og prøvd ut gjennom to pilotar våren 2018.

Dette er ei oppfølging etter sommaren 2017, da ein såg utfordringar ved kommunal beredskap for handtering av større skadesituasjonar på beitedyr grunna rovvilt. Dette vart særleg knytt til kommunar med lita erfaring med rovvilt.

Fokus vil blant anna vere på utarbeiding av planar og innsats på administrativt nivå i kommunane. Kurset er i første rekke utvikla for dei som sit på det administrative ansvaret i kommunen. Men vi anbefaler også fellingsleder å delta sidan dei ofte er næraste samarbeidspartnar og rådgjevar til kommunen ved slike høve. Kurset gjer dei involverte kjende med fordeling av oppgåver og ansvar i akutte situasjonar, og nødvendige førebuingar.

Kursopplegget er nå ferdig, og kommunar i heile Norge er velkomne til å ta kontakt. Kursa heldast som dagsseminar ute i dei fylka som ønsker det.

Vi ber fylkesmennene om å følge opp dette med aktuelle kommunar. Ta kontakt med Eivind Lurås på Jakt og Fiskesenteret for nærare avtale om kurs (el@jaktogfiskesenteret.no, tlf 99614616). Det kan gjennomførast eit avgrensa tal kurs før beitesesongen tar til. Sjølve kurset er kostnadsfritt for kommunane (dagsseminar inkl. lunsj), da kostnadene blir dekt gjennom avtale med Miljødirektoratet.

Rapportering av skadefelling

SNO gav i fjor ut ein vegleiar for fellingsoppdrag på store rovdyr, sjå <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1440/m1440.pdf>. Vi ber fylkesmennene gjere denne kjend for skadefellingslag og aktuelle kommunar. I vegleiareren er det også informasjon om korleis ein gjennom å gå inn på kvart vedtak i Miljøvedtaksregisteret kan rapportere gjennomføringa av kvart fellingsoppdrag. Miljødirektoratet ber om at fylkesmennene tar denne reiskapen i bruk, slik at alle fellingsoppdrag blir rapportert etter denne malen frå og med i år. Det vil vere mogleg å ta kontakt med SNO for teknisk hjelp til dette. Miljødirektoratet vil før beitesesongen sende brev til fylkesmennene med vilkår og spesifikasjonar for rapportering av fellingsforsøk.

Riksrevisjonen si undersøking av rovviltforvaltninga

Riksrevisjonen undersøkte rovviltforvaltninga i 2019, jf. Dokument 3:13 (2018-2019). Eitt av hovedfunna var at miljøforvaltninga har for lite kunnskap om tapsårsakar og om effektar av førebyggjande tiltak.

KLD har følgd opp dette med å gje Miljødirektoratet oppdrag om å lyse ut eit prosjekt der oppgåva er å vurdere om føremålet med forskrift om tilskot til førebyggjande tiltak mot rovviltskadar m.m. kan realiserast på eit betre vis enn i dag, og i så fall korleis. NIBIO vil i samarbeid med NINA ta til med denne oppgåva no, og vil levere sluttrapport 1. november i år.

Rapportering

Det er fylkesmennene sitt ansvar å sjå til at bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 6 "Forvaltning av tilskotsordningar" blir etterlevd, og at føringar i forskrifta som regulerer bruken av tilskot til førebyggjande og konfliktdempjande tiltak og føringar gjevne i supplerande tildelingsbrev blir følgd.

Fylkesmennene skal rapportere bruken av tilskot til førebyggjande og konfliktdempande tiltak innan 21. januar 2021 på eige tilpassa skjema til Miljødirektoratet. Vi vil revidere dette skjemaet i år, slik at også bruken av 1420.21 blir rapportert og slik at skilnaden på bruken av postane 21 og 73 går klårt fram.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Troms og Finnmark / Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO